

Tiltott mosoly ^[1]

Viccek az OSA Archívum gyűjteményéből

Egy paraszt bácsihoz kiszáll a rendőrség. Zsirt keresnek, de János bácsi közli velük, hogy neki bizony csak 1 kg zsírja van. A rendőrök erre kivezetik János bácsit az udvarra, egy ásót hoznak és megmutatják neki, hogy hol ásson. János bácsi nagy nyugalommal elkezd ásni, és hamarosan kiás egy zsírosbödönt. A rendőrök ráripakodnak, hogy miért hazudott, hogy nincs zsírja. Mire János bácsi azt feleli, hogy nincs ebben semmi. Csodálkozva kérdezik a rendőrök János bácsit, hogy miért ásott el egy üres bödönt. – Hát új szomszédom jött – mondja János bácsi – és hát lekádereztem, kérem alássan.

Bevezetés

Bizony, hosszú útra kell jegyet váltani, ha a vicc vagy a komédia történetének kezdetéhez szeretnénk visszajutni. De hogy túl messzire ne menjünk, először talán idézzük fel *Szent Mór* történetét, aki szorult helyzetében a tréfához fordult segítségért. Történt ugyanis, hogy egyszer a pogányok fogságába esett. Majd amikor egy forró vízzel teli üstbe rakták, az üst mellett álló pogányok vezérének panaszkodta, hogy a víz nem elég meleg. Erre a vezér, mivel saját maga akart meggyőződni az állítás valótlanosságáról, kezét a forró üstbe mártva megegette magát.

Látszatra ez a tréfa nem sokat segített szegény Móric állapotán. De a látszatnak ellentmond Sigmund Freud, amikor a *Vicc és a tudatalatti* című könyvében a vicc egyik lehetséges magyarázataként a megkönnyebbülést, a *megszabadító* hatást emeli ki. Véleménye szerint: „A vicc csapdát állít nekünk. Kijátssza az értelem kontrollját és becsapja a felesleges ént. A vicc lényege tehát, hogy felszabadítja a tudatalatti lénymotívumokat. Ilyen módon a kontroll feloldozása a szabadság öröme adja.”^{[1] [2]}

Valószínűleg hasonló örömben volt része *Faludy György*nek is, amikor az ÁVH-s vallató tisztnek beismerte, hogy beszerzőinek neve *Edgar Poe* százados, *Walt Whitman* és *Zabulon Edward Bubbel*, akik éppen az ördöggel megegyező tulajdonságokkal rendelkeztek.^{[2] [3]} Ha már a fenti két példa között nagyra sikerült az időugrás, akkor ezúttal ne időben, hanem térben távolodjunk el Magyarországtól. Mondjuk, utazzunk Münchenbe, ahol is az ötvenes években a *Szabad Európa Rádió* munkatársai azon fáradoznak, hogy minél több és minél hitelesebb képet nyerjenek a magyarországi állapotokról. Ennek érdekében 1951-től *Kováts Carlo* vezetésével megalakult a kutató- és kiértékelő osztály, amely nemcsak, hogy mindenfajta elérhető periodikát beszerzett (szám szerint 512-t), hanem a Rómában, Bécsben, Salzburgban, Grazban, Linzben felállított irodákban, illetve 1956 októberétől különböző menekülttáborokban, a vasfüggönyön túlról érkezett emberekkel interjúkat készítettek vagy készíttettek.^{[3] [4]} Az interjúk során sok-sok érdekes információt rögzítettek, mint például személyes sorsok, megaláztatások, menekülések, börtönbéli viszonyok történeteit. Na és persze ne feledkezzünk meg a viccekről és az anekdotákról sem. Ezt a sorozatot az OSA Archívum feldolgozta és elérhetővé tette az alábbi jelzeteken: *HU OSA 300-40-4*^[5] *Information Items, 1951-1972*, illetve *HU OSA 300-1-2*^[6] *Evaluation Information Items, 1951-1956*^{[4] [7]}

E sorozatok jellegzetessége - ahogyan arra már a fenti leírásukból is következtetni lehet -, hogy az objektivitásnak az árnyéka sem vetül rájuk. Hiszen ne feledjük, hogy az interjúalanyokkal szemben a Szabad Európa Rádió munkatársai ültek, akik az adatközlők számára - ha félhivatalosan is, de mégiscsak - az amerikai kormányt képviselték. Így aztán valószínűleg tudatlanul is azokat az adatokat mondták el, illetve az információkat olyan megvilágításba helyezték, ami a megítélésük szerint abban a helyzetben helyénvaló volt. Ez persze csak pusztán feltételezés, ahogyan feltételezés az is, hogy ha tudjuk, az optikát melyik irányba és körülbelül hány fokra kell elcsavarnunk, akkor az elferdített kép tisztává válik.

Végezetül minden olvasót arra kérek, hogy ne vessen az alábbi vicceken. Élvezze ki azt, hogy megfelelő háttértudás birtokában van. Hiszen az idő múlásával a jó vicc is elavul, és már nem tűnik mulatságosnak.

Források

1951

Az orosz megszállóktól elkeseredett zsidók elmennek a bölcs rabbihoz és megkérdezik:

- Mit lehetne tenni, hogy az oroszok kivonuljanak Magyarországról?

A rabbi gondolkodik, majd így válaszol:

- Két módja van: az egyik természetes, a másik pedig csoda.

- ??????????

- A természetes az, amikor az angyalok leszállnak a mennyből, és olyan hangosan fújják meg a harsonáikat, hogy az oroszok azonnal kirohannak.

- És mi lenne a csoda?

- Ó, a csoda? Az az lenne, ha megérkezne az amerikai hadsereg!!

A cigány titóista összeesküvésben való részvétel és kémkedés miatt tíz évi „nevelő” munkatáborra ítélik.

Megkérdezi a bíró:

- Van-e valamilyen megjegyzése az ítélethez?

- Naccságos bíró uram, szeretném, ha sztahanovizálnák az ítéletet!

- Hogy-hogy?

- Hát már úgy, hogy az eeső 5 évet valahogy csak leülöm, és a másodikat felajánlom a nagy Sztálinnak.

Egy felvonuláson a cigány Rákosit meglátva felköszön neki

- Laudetur Jesus Christus!

Rákosi megrökönyödve kérdezi

- Miért köszönsz te nekem így?

- Mert te vagy az Isten fia - feleli a cigány.

(Tulajdonképpen van benne valami, gondolja Rákosi.)

- És hogy köszönnél Sztálin elvtársnak?

- Laudetur Jesus Christus!

- És neki miért?

- Mert Sztálin az Isten - válaszolja a cigány.

Rákosi önelégülten elgondolkodik, majd felteszi a kérdést:

- Hogy köszönnél Trumannek?

- Laudetur Jesus Christus!

- Na de neki miért?

- Mert Truman a megváltó!

Rákosi meglátogatja Sztálint Moszkvában és megkérdezi tőle:

- Itt a Szovjetunióban vannak reakciók?

- Igen, vannak.

- Hányan vannak?

- Kb. 8 vagy 9 millióan.

- Érdekes, nálunk, Magyarországon is pont ennyien vannak!

Egy paraszt bácsihoz kiszáll a rendőrség házkutatásra. Zsirít keresnek, de János bácsi közli velük, hogy neki bizony csak 1 kg zsírja van. A rendőrök erre kivezetik János bácsit az udvarra, egy ásót hoznak és megmutatják neki, hogy hol ásson. János bácsi nagy nyugalommal elkezd ásni, és hamarosan kiás egy zsírosbödönt. A rendőrök ráripakodnak, hogy miért hazudott, hogy nincs zsírja. Mire János bácsi azt feleli, hogy nincs ebben semmi. Ezután kiásatják vele egészen a bödönt, felnyitják és valóban üres a bödön. Csodálkozva kérdezik a rendőrök János bácsit, hogy miért ásott el egy üres bödönt. - Hát új szomszédom jött - mondja János bácsi - és hát lekádereztem, kérem alássan.

1952

Rákosit bosszantja, hogy a drótkerítés meg a határőrség ellenére még mindig sokaknak sikerül Nyugatra menekülniük. Személyesen akar meggyőződni arról, hogy hogyan lehetséges ez. Elutazik az osztrák határra. Bemegy az egyik határ menti községbe, és összehívja a községi tanácsot. Megkéri őket, hogy adjanak mellé egy megbízható embert, aki elkíséri a dróthoz és megmutatja, hogyan lehet a dróton átjutni, hogyan lehet a dróton túl az osztrák területen úgy tovább menni, hogy a határőrök ne tudják visszatérésre kényszeríteni. A tanács választása a párttitkára esik, aki cigány, hogy ő kísérelje el Rákosit. Elérkeznek a dróthoz. A cigány óvatosan átbújik, vigyázva, hogy az aknákat összekötő drótokat ne érintse. „Na jól van - szól Rákosi - most menj tovább a túlsó oldalon.” A cigány megindul, majd pár lépéssel odébb megáll és megkérdezi: „Lát-e még, szeretett vezérem?” „Látlak - válaszol Rákosi - menj még tovább!” A cigány továbbmegy az erdő széléig, és újból megkérdezi: „Lát-e még, szeretett vezérem?” „Látlak - válaszol Rákosi - menj még tovább!” A cigány bemegy az erdőbe és onnan kiált: „Lát-e még, drága tanítómesterem?” „Már nem látlak” - kiált vissza Rákosi. „Nem is látsz többet, te piszok” - ordítja a cigány és eltűnik az erdő sűrűjében.

Diogenész lámpással járkal London utcáin.

- Mit keresel, bölcs? - kérdik tőle.

- Az igazságot - feleli.

- Azt itt hiába keresed, bölcs, menj más városba.

Diogenész engedelmeskedik és átmegy Párizsba. Megállítják lámpásával az ENSZ közgyűlésének termében.

- Mit keresel itt, jámbor bölcs?

- Az igazságot.

- Azt itt hiába keresed, menj más városba.

Néhány hét múlva Diogenész feltűnik Moszkvában. A Kreml udvarán feltartóztatják az NKDV nyomozói.

- Mit keresel itt, Diogenész? - kérdezik gyanakodva.

- Eddig lámpással kerestem az igazságot, nem találtam, de most már a lámpásomat sem találom, az is eltűnt.

Hogyan fogják hívni a Sztálin utat a harmadik világháború után?

A „Régi Postarabló Útja”

Hogy hívják Péter Gábort spanyolul?

El Deportáló!!

A magyarok kitalálták a legegyszerűbb iránytűt.

Leveszed a karórát, a kezedbe fogod és megfordulsz a tengelyed körül.

Amerre az óra eltűnt a kezedből, arra van Kelet.

A Nagykörúton kiraboltak egy államosított ékszerüzletet. Az elrabolt ékszerek helyén a következő üzenetet hagyták: „Ti is így szereztétek!”

Mikor fog megszólalni a Sztálin-szobor?

Ha ismét beolvasztják harangnak.

Egy este az egyik körüti vendéglőben ellenőrzést tartott a rendőrség. Az egyik asztalnál ülő ember töpörtyűt evett kenyérral. A rendőr odalépett hozzá és megkérdezte:

- Mivel foglalkozik az elvtárs?

- Sztahanovista vagyok egy nagy gyárban.

- Miért nem eszik valami drágább ételt?

- Nem engedhetem meg magamnak - válaszolta és tovább folytatta az evést.

A következő asztalnál ülő ember bécsi szeletet evett kovászos uborkával.

- Mi a maga foglalkozása? - kérdezte tőle a rendőr.

- Nekem nincs munkám.

- Nincs???? Akkor miből él??

- Engem a fiam támogat.

- És mivel foglalkozik a maga fia?

- Vasesztergályos.

- Ezek szerint sztahanovista vagy élmunkás?

- Nem - válaszolt az ember tömören.

- Akkor biztosan sokat túlórázik?!

- Nem.

Az ekkorra már teljesen tanácsstalanná vált rendőr megkérdezte

- És hol dolgozik a maga fia???

- A Fordnál, Detroitban.

1966

A nagy Mao szép sikert ért el a Jang-ce folyóban végrehajtott egy órás úszásával. Amikor partra ért, hívei így hízelegtek: Milyen remek kondícióban van, óh Mao elvtárs! - Milyen csodálatos szép stílusban úszott, óh Mao elvtárs! - Micsoda teljesítmény volt, óh Mao elvtárs! - Mire a nagy Mao így szólt: Álljunk meg egy pillanatra, óh elvtársak. Tisztázzuk először: Ki lökött be a vízbe?

Hogy hívják az új mechanizmust?

New dili...

A jászbolhási népitánc csoport nyugat-európai körútra indul. A kultúrfelelős minden városból küld egy táviratot a tanácselnöknek. Az első Bécsből érkezik

Jászbolhársra: „Bécs lelkesedik stop. Mind a húsz elvtárs hűséggel megállta a helyét stop.”

A következő távirat így hangzott: „Genf lelkesedik stop. Mind a tíz elvtárs hűséggel megállta a helyét stop.”

Végül az utolsó értesítést Párizsból küldte a kultúrfelelős a következő szöveggel: „Párizs lelkesít stop. Álljatok hűséggel helyt stop.”

Milyen intézkedéssel vezet be a rendszer az új gazdasági mechanizmust?

Kengurukat importál Ausztráliából...

???

Hogy megtanuljunk üres zsebbel ugrálni!

Dobi István nagyon elkeseredett, hogy az utóbbi években semmi sem sikerül a kommunistáknak. Elhatározza, hogy felmegy a Jó Istenhez és segítségét kéri az új gazdasági mechanizmus sikeréhez. Kérésének előadása után a Jó Isten megkérdi Dobit, hogy csodával vagy csoda nélkül segítsen? Dobi azt válaszolja, hogy neki az mindegy, csak az a kérése, hogy valóságos segítség jöjjön az égből.

Ezután a Jó Isten megkérdi Dobit, hogy az új gazdasági mechanizmust a régi gárdával szeretné-e megvalósítani vagy egy új gárdával. Mire Dobi azt válaszolja, hogy természetesen a régi gárdával, hogy már az is mutathasson fel valami sikert. No, mondja a Jó Isten, akkor csak csodával segíthetek.

Hallotta? Kiirtották a Szovjetunióban a macskákat! -

Ne mondja! Miért

Mert Kína-barát propagandát fejtettek ki.

Hogyan?

Állandóan azt nyávozták, hogy „Mao-Mao”...

1967

Megnősült a mechanizmus?
Elvette a munkakedvet.

Hogy hívják a parlamentet? - „Fock-ház”.

Moszkvában nagyon elszaporodtak a patkányok. Koszigin kétségbeesésében Johnsonhoz fordult segítségért. Az amerikai elnök postafordultával egy fehér patkányt küldött a Kremlbe. Koszigin csalódottan nézegette a küldeményt, és mivel nem tudta, hogy mihez kezdjen vele, kiengedte az állatot a dobozból. A fehér patkány szélesebben végigrohant a városban. Egyre több szürke rokona csatlakozott hozzá és végül már ott loholt mögötte Moszkva valamennyi patkánya. A népes sereg meg sem állt a tengerig. A partról a fehér patkány belevetette magát a vízbe, a mögötte rohanók is követték a példáját és valamennyi belevetett a hullámokba. Koszigin azonnal táviratot küldött Washingtonba: „Köszönet a baráti segítségért stop. Sürgősen kérek egy fehér kínait stop.”

Észak-Vietnam visszaküldte a második magyar vérplazmaszállítmányt és többet nem is kér.

„Aki az első magyar vérkonzervből kapott, ellustult, nem lelkesedett a szocializmusért és nem akart az amerikaiak ellen harcolni...” szöveg az indokolás.

Mitől félnek a magyar fiatalok?

-???

- A lányok a gólyától, - a fiúk a Czinegétől.

Hogy lehetne meghatározni az új gazdasági mechanizmust Amerikában, a Szovjetunióban, és Magyarországon?

- Amerikában: Érték, minta nélkül.

- Szovjetunióban: Minta, érték nélkül.

- Magyarországon: Minta, mérték nélkül.

Miért járnak a rendőrök kutyával?

- Azért, hogy vissza tudjanak találni az őrszobára.

Miért volt több szavazófülke a budapesti választó helyiségekben?

- Hogy legalább lehessen valami között választani...

Mi a kiút az új gazdasági mechanizmusból?

- Budapest-Hegyeshalom-Bécs...

Milyen az új gazdasági mechanizmus?

- Klasszikus!

- Egyeseknek klassz, másoknak kuss.

Hogyan hívják Mao feleségét?

- Mao fair lady!

Miért volt szesztilalom a választáson?

- Nehogy valaki egy párt helyett kettőt lásson...

A szovjet-kínai határon szuronyt szegezve, ugrásra készen néznek egymással farkasszemet Mao és Brezsnyev hadai. Az égen hirtelen megjelenik Lenin szelleme és egy hosszú transzparenst húz maga után, az alábbi szöveggel:

- „Világ proletárjai oszlojtatok!”

Mi tetszik a magyaroknak a kommunizmusban?

- Hogy a csehek is azt nyögik...

Miért járt Koszigin Törökországban?

- Kíváncsi volt arra, hogy sikerült a törököknek 150 évig Magyarországon maradni...

Kállai [Gyula, miniszterelnök] egy üzlemlátogatás alkalmával elbeszélget a vállalat személyzetisével és a munkások politikai beállítottsága iránt érdeklődik.

- 20% nyugatimádó, 30% vallásos, 40% nacionalista, a többi titóista!

- És hol vannak a kommunisták?

A személyzetis öntudatosan kihúzza magát és büszkén közli Kállaival:

- Elnök elvtárs, a mi üzlemlátogatásunkban természetesen minden dolgozó tagja a Pártnak!

Kádár találkozik a Kőrúton egy régi ismerősével, akivel valamikor együtt inaskodott.

- Te vagy az Kovács Pista? Már vagy negyven éve nem láttalak.

- Szabadság, Főtitkár elvtárs!

- Ne tréfálg, szólíts csak úgy, ahogy régen!

- Kovács egy ideig habozik, majd nevetve ráút Kádár vállára:

- Szevasz, Te féleszű Kádár Jani!

1968

A gazdasági mechanizmus bevezetésével a MÁV-ot is átszervezik az új elvek szerint: Három csomópont lesz: Nagybjom, Kisbér és Csömör.

Egy aktuális kérdés: Hol van Kisbér?

Válasz: „Egész Magyarországon.”

Szovjet geológus csoport olaj után kutat Egyiptomban. Több hónapos munka után a vezető mérnök táviratot küld Moszkvába: „A fúrás El Alamein-nél eredményes volt. További utasítást kérünk.”

A minisztérium azonnal válaszol: „Közöljék sürgősen El Alamein funkcióját. Sejk, politikus, vagy üzletember? Mindenesetre tovább fúrni!”

Címkék:

[Szabad Európa Rádió](#) ^[8]

[VICC](#) ^[9]

Kiadás: 6. évfolyam (2006) 3. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/tiltott_mosoly.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/tiltott_mosoly.html

[2] https://www.archivnet.hu/./tiny_mce/plugins/paste/blank.htm%23_ftn1

[3] https://www.archivnet.hu/./tiny_mce/plugins/paste/blank.htm%23_ftn2

[4] https://www.archivnet.hu/./tiny_mce/plugins/paste/blank.htm%23_ftn3

[5] <http://www.osa.ceu.hu/db/fa/300-40-4.htm>

[6] <http://www.osa.ceu.hu/db/fa/300-1-2.htm>

[7] https://www.archivnet.hu/./tiny_mce/plugins/paste/blank.htm%23_ftn4

[8] <https://www.archivnet.hu/cimkek/szabad-europa-radio>

[9] <https://www.archivnet.hu/cimkek/vicc>